

Liten katekisme med dyp innsikt

Paolo Giordano

I smittens tid: rapport fra pandemiens frontlinje

Oslo: Spartacus, 2020

88 s. Pris NOK 199,-

ISBN 9788243013582

Michael 2021; 18: 100–1.

Denne boken ble skrevet i løpet av en uke, som startet på skuddårsdagen 29. februar 2020. Forfatteren Paolo Giordano (f. 1982) bor i Roma, er sønn av en kirurg, omtaler seg som romanforfatter og har doktorgrad i fysikk. Før brukte han sine matematiske ferdigheter som et effektivt middel mot angst. Den effekten er visstnok borte.

Under en middag med venner kvelden før skuddårsdagen bestemte forfatteren seg for å gå i karantene når smittetallet i Italia passerte 2 000. Det skapte også en viss uro at han ikke kysset vertinnen ved ankomsten. Til sammenligning gir det et bilde på pandemiens perspektiver når antall døde i landet i desember 2020 var over 65 000.

Etter en drøy times gjennomlesning kan det være grunn til å omtale boken som et litt omfattende essay. På den andre siden er den så innholdsrik at det ikke spiller noen større rolle. For hvordan skal en forholde seg til 27 kapitler som hver for seg står på mer eller mindre egne ben og åpner for nye innfallsvinkler?

Noen av kapitlene tenner denne anmelder ekstra, blant annet *Smittens matematikk* som deler befolkninger inn i kategoriene mottakelige (S=susceptible), infiserte (I=infected) og immune (R=recovered). Et annet er *Forsiktighetens matematikk* som i et sideblikk understreker at i trafikken er det ikke hastigheten som dreper, men kvadratet av hastigheten, jf. $E = \frac{1}{2} mv^2$. Med henvisning til at en pandemi kan ramme alle 7,5 milliarder som bor på denne kloden slår han fast at *Intet menneske er en øy* og at

det krever Stor styrke, Sterk offervilje og Stor tålmodighet *Å stoppe smitten*. Om ikke dette hjelper, eventuelt i påvente av en *effektiv vaksine*: Mer tålmodighet.

Alskens *Eksperter*, *Utenlandske multinasjonale selskaper* og ekte *Parasitter* på italienske oliventrær får sitt. Det samme gjør vår ubendige trang til *Å fly*, hvordan vi oppfører oss *I butikken* og hva som kan skje *På markedet*, blant annet i Kina.

Et bærende element er omtalen av R-tallet og kurvelineære forhold knyttet til smittespredningen. Jeg blir sterkt fascinert av at forfatteren fastslår at det er unaturlig for naturen å oppføre seg som vi forventer, dvs. at naturlig = rettlinjert. Det forklarer også at pressen feilaktig slår stort opp om «eksplosiv» eller «voldsom» smitteutvikling når et eksponentielt eller logaritmisk forløp faktisk er det mest naturlige.

I forlagsreklamen skriver en kollega av forfatteren at «(...) *Giordano (har) klart å styrke min tro på menneskeheten, på hver og en av oss og på oss alle*». Mon det? Bokens fortjeneste er forfatterens dype innsikt i pandemiens kausale sammenhenger til det forløpet vi kjenner nå. Effektive vaksiner ble rullet ut i julehandelen. Vår utfordring er at det ikke blir et «plaster på såret» som tåkelegger grunnlaget for «neste 9. april».

Det gjenstår å rose oversetter Aleksander Melli som får den norske teksten til å flyte grasiøst fra begynnelse til slutt.

Geir Wenberg Jacobsen
geir.jacobsen@ntnu.no
Fakultet for medisin og helsevitenskap
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet